

ALASTAIR REYNOLDS

SUSIEN AIKA

ILMESTYSTEN AVARUUTEEN
SIJOITTUVA ROMAANI

Suomentanut
Hannu Tervaharju

LIKE

Like on julkaissut Alastair Reynoldsilta myös teokset:

Ilmestysten avaruus (2003)
Kuilukaupunki – osa 1 (2004)
Kuilukaupunki – osa 2 (2004)
Timanttikoirat, Turkoosit päivät (2005)
Lunastuksen arkki (2006)
Sovituksen kuilu (2007)
Jäänpuskijat (2008)
Prefekti (2009)
Aurinkojen huone (2010)
Pääteasema (2011)
Muistoissa sininen Maa (2012)
Terästuulen yllä (2014)
Poseidonin lapset (2016)
Kostaja (2017)
Elysionin tuli (2018)
Varjokapteeni (2019)
Hitaat luodit (2019)
Ikirouta (2020)
Luiden hiljaisuus (2020)

Englanninkielinen alkuteos: *Inhibitor Phase*

Copyright © Dendrocopos Ltd 2021

First published by Gollancz,
an imprint of The Orion Publishing Group, London

Suomenkielinen laitos

© Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

LIKE

Like Kustannus
Helsinki
www.like.fi

ISBN 978-951-1-40619-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

ESIPUHE

Hyvät lukijat,

Tämä on Ilmestysten avaruuden maailmankaikkeuteen sijoittuva romaani. Vaikka sillä on omia yhteyksiä eräisiin toisiin kirjoihin ja kertomuksiin, jotka sijoittuvat samaan maailmankaikkeuteen, toivon, että sitä voidaan lukea omana itsenäisenä teoksenaan. Lisäksi olen yrittänyt välttää edeltäviä kirjoja koskevia merkittäviä juonipaljastuksia, vaikka kirjassa onkin muistumia maailmankaikkeuden aikaisemman historian tapahtumista ja hahmoista. Jos haluatte sukeltaa tarinan syövereihin kylmiltään, tehkää kaikin mokomin niin ja jättäkää lukematta loput tästä johdannosta.

Jos haluaisitte hieman lisää suunnistusapua, ei kuitenkaan liikaa, tässä olennainen alkuasetelma: *Susien aika*.

Noin viidensadan vuoden kuluttua nykypäivästä ihmiskunta on levittäytynyt tähtienväliseen avaruuteen ja asuttanut monia lähistöllä olevia aurinkokuntia. On koettu hyviä aikoja siinä, missä huonojakin: kultaisia aikakausia, kuppikuntien välisiä sotia, tuhoisa rutto. Tutkiessaan kadonneen muukalaisten sivilisaation raunioita ihmiset onnistuvat herättämään pitkään unessa olleen uhkan ajan aamunkoitosta. Säälimättömät, kuutionmuotoiset itseään kopioivat koneet – tukahduttajat – ilmaantuvat pimeydestä ja alkavat tuhota

ihmiskuntaa. Seuraavien kahdensadan vuoden aikana ihmiset ja heidän liittolaisensa (mukaan lukien yhteismielen luoneet ”yhtyneet” ja geneettisesti räätälöidyt ”hypersiat”) lyöttäytyvät yhteen, riitelevät ja turvautuvat yleisesti ottaen yhä äärimmäisempiin keinoihin löytääkseen aseensa tukahduttajia (tunnetaan myös ”susina”) vastaan.

Kaikki heidän yrityksensä epäonnistuvat enemmän tai vähemmän perusteellisesti.

2700-luvun viimeisiin vuosiin mennessä ihmiskunnasta on jäljellä vain muutamia eristyneitä selviytyjien ryhmiä, jotka piileskelevät tahoillaan entistä vähäisempien keinovarojen varassa, eivätkä ihmiset ole vielä keksineet kuinka taistella susia vastaan.

Tästä tilanteesta käynnistyy

Sanon uudelleen, että jos tämä riittää teille, avatkaa toki kirja ja alkakaa lukea. Jos teitä kiinnostaa hieman yksityiskohtaisempi tieto kronologiasta, terminologiasta ja historian avainhahmoista, siirtykää kirjan loppuun – mutta ottakaa huomioon, että noihin huomioihin todella sisältyy pieniä juonipaljastuksia, jotka koskevat sekä *Susien aikaa* että sarjan muita romaaneja.

Siksi ne ovat kirjan lopussa.

Alastair

OSA YKSI

SUN HOLLOW

LUKU YKSI

Victorine maalasi seinää. Katselin, kuinka hän lisäsi pienen yksityiskohdan freskon tummenevalle reunalle. Kuutioita pyrytti avaruudesta, kukin niistä maalattu kahdella tehokkaalla keskiyönsinisen ja mustan maalin vedolla. Ne erottuivat selkeinä tomupilven muodostamaa punertavampaa taustaa vasten, kerääntyivät mutkitteleviksi, haaroittuviksi muodostelmiksi, lenkeiksi ja ketjuiksi kunnes sulautuivat suuremmiksi ja uhkaavammiksi muodoiksi – tummiksi, tiheiksi massoiksi, joissa leimahtelevat sähkönpurkaukset muistuttivat lähestyvää ukkospilvien rintamaa. Victorine ei ollut maalannut niistä mitään: ne kaikki olivat toisten koululaisten työtä, jotkut heistä kasvaneet kauan sitten aikuisiksi ja jotkut poissa.

Hän teki kuitenkin lisäyksiä, lisäsi maalia maalin päälle. Ukkospilvistä säntäsi lauma olentoja: vääristyneitä, ponnistavia, mieli-puolisesti mulkoilevia hahmoja lihaksineen ja raatelukynsineen, turkkeineen ja torahampaineen.

”Tiedän, että eivät ne oikeasti ole susia”, hän sanoi kuin ennakoiden mahdollisia huomautuksiani. ”Tiedän, että me vain käytämme niistä sitä nimeä. Mutta yhtä hyvin ne voisivat ollakin susia.”

”Et ole koskaan nähnyt susia.”

”Ei minun tarvitse.”

”Ne ovat muistutus siitä, mikä ajoi meidät tänne”, sanoin hiljaa. ”Siksi ne ovat seinämaalauksessa. Mutta sinä maalaat niitä kuin ne olisivat ponkaisemaisillaan taivaalta. Siltäkö sinusta tuntuu?”

Victorine laski pensselin toisella käsivarrellaan kannattelemansa metallipurkin reunalle. Purkissa olevat materiaalit olivat improvisoituja: kemiallisia värejä ja stabiloivia emulsioaineita, jotka olivat joskus palvelleet jotain toista tarkoitusta suuressa asuttamissuunnitelmassa. Kaikkia värejä hänellä ei ollut käytössään, koska oikeita ainesosia ei ollut koskaan löydetty tai niitä ei ollut varaa haaskata koulunseinän freskon kaltaiseen turhuuteen. Hänen pensselinsä olivat alkeellisia tikkuja, joiden päihin oli kiinnitetty karkeitä ja jäykkiä harjaksia ruokaa ja vaatteita varten pitämiemme kotieläinten karvapeitteistä. Itse maalipurkki oli etuosa kauan sitten puretusta elossapitopakkauksesta, jonka sisältämille aarteille oli keksitty uusia käyttömuotoja. Oli lähestulkoon ihme, että Victorine kykeni tekemään seinään minkäänlaisia jälkiä. Itse asiassa hänen sutensa olivat elossa ja täynnä epätoivoista tarmoa ja määrätietoisuutta.

”Miltä minusta sinun mielestäsi pitäisi tuntua?” hän kysyi vastauksena kysymykseeni.

Syvä, kaikuva jysähdys tärisytti lattiaa. Se tärisytti kaikkea. Katsoimme ylös: ylös seinästä, ylös koulusta, ylös kaukana yläpuolellemme olevaan kalliokattoon. Tunsimme toisen jysähdyksen, ja katosta alkoi sataa irronnutta tomua ja pölyä. Valot välähtelivät ja sammuiivat. Kuului kolmas jysähdys, lujempi kuin aikaisemmat. Katosta alkoi irtoilla suurempia kiviä ja lohkareita. Kirkkaisut kaikuivat luolan halki.

Victorine oli kuitenkin tyyni.

”Ne ovat täällä”, hän sanoi ja astui taaksepäin työnsä äärestä. ”Ne ovat täällä ja haluavat murtautua sisään.” Hänen äänensä muuttui hiljaisen syyttäväksi. ”Se tarkoittaa, että sinä epäonnistuit, Miguel. Sinä epäonnistuit, ja kaikki täällä loppuu.”

Hän työnsi pensselinsä sen pieneen puhdistuspurkkiin ja alkoi hämmentää liuosta tasaisesti.

Jysähtely muuttui herätyskellon mataliksi murahduksiksi. Victorinen pensselin suhina oli käynnistyvien ilmanvaihtopumppujen korkeaa, rytmikästä ääntä. Silmieni kirvely ei johtunut pölystä vaan siitä, että tuntui kivuliaalta avata niitä viikkokausia kestäneen unen jälkeen.

Olin hereillä.

Hereillä ja unisäiliön sisällä.

Maatessani siinä painottomana minulle riitti se tieto, että olin selviytynyt matkasta; että alus ja sen komponentit olivat pysyneet kasassa kyllin pitkään tuodakseen minut kohtauspaikkaan. Ottaen huomioon varusteidemme ja puolustuksemme tilan oli syytä olla kiitollinen jo pelkästään siitä. Unisäiliöt olivat tarpeeksi hyväkuntoisia pitääkseen meidät horroksessa muutamien viikkojen ajan, mutta ne eivät olleet lähimainkaan yhtä luotettavia kuin ne pitkänmatkan kryoarkut, joita olimme aikanaan pitäneet itsestäänselvyyksinä. Jokainen matka, johon liittyi unisäiliön käyttöä, merkitsi vaaraa kuolla tai saada pysyviä vammoja. Olin pelannut sitä rulettia kerran ja selviytynyt: pelaisin sitä uudestaan vähintään kerran ennen paluutani Sun Hollowiin.

Odotin jonkin aikaa, keräsin voimiani ja aloin sitten irrottaa säiliön monitoreja ja katetreja kehostani. Kun se hidas, kivulias prosessi oli ohi, pidin uuden tauon ja tarkastelin itseäni lääkärin etäisellä, metodisella tavalla. Säiliön sininen valo oli armoton: laikkuja, arpia, kuihtuneita lihaksia, valkoisia karvoja, sillä osastolla ei mitään uutta. Muutama tuore hiertymä, mustelmia, pientä verenvuotoa siellä täällä. Tavanomaista tunnottomuutta ja tutinaa sormissani. Ei kuitenkaan mitään sellaista, mikä veisi minulta hengen muutamien tulevien tuntien aikana.

Muistot viimeisistä päivistä ennen lähtöäni olivat yhä tuoreina mielessäni. Havainto, havainnon vahvistus, päätös reagoida. Ilmoittautumiseni vapaaehtoiseksi suorittamaan operaatio. Väitteet vastaan ja puolesta; seuranneet kyyneleet ja kireät hyvästijätöt. Nicolan ja Victorinen hyvästely. Sukkulan laukaisu Sun Hollowin sukkulahallin katossa olevan valepohjaisen kraatterin läpi. Rasisus

luustossani, kun sukkula kiihdytti vauhtiaan ollessaan yhä tähtienvälisen tomupilven suojissa. Kymmenen geetä, neljä pilkku seitsemän tuntia. Olin ollut tajuttomana suurimman osan siitä ajasta, armeliaasti, ja olin kestänyt sen vain kiitos järeiden elossapitojärjestelmien, jotka lievensivät sydämeni ja keuhkojeni paino-lastia. Selkärankaani jomotti edelleen, koska se oli joutunut ensin puristuksiin kiihdytysvaiheessa ja oikeni nyt hitaasti ja kivuliaasti painottomassa tilassa.

Kovaa nuorelle miehelle, minun kaltaiselleni muinaisjäänteelle yhtä murhaa.

Miksi olin ilmoittautunut vapaaehtoiseksi tähän? Jouduin hakemaan vastauksia syvemmältä muistoistani. Niiden löytyminen tuntui samalta, kuin jos olisin koskettanut kielelläni hermoa hiertävää löystynyttä hammasta: välitön, raastava tuskan vihlaisu.

Ahaa, niinpä. *Siitä* syystä.

Poliittisten syntien sovittamista.

Halusin korvata erehdykseni, virassa tekemäni virheen sen jälkeen, kun huonosti suunniteltu vallankaappausyritys minun pääni menoksi oli epäonnistunut. Kiistanalaisen oikeudenkäynnin ja pieleen menneen teloituksen jälkeen.

Rurik Taine, joka nytkähteli lattialla henkitoreissaan, mutta ei aivan kuolleena.

Minun vikani, koko juttu. Ei mitään, mikä olisi riittänyt suistamaan minut virastani – ei mitään rikollista, vain sarja virhearvioita – mutta riittävästi murentamaan sitä luottamusta, jonka ansaitsemiseksi olin raatanut niin ankarasti Sun Hollowin perustamisesta saakka.

Nielin kaiken mahdollisen itsesäälini. Tähän ryhtyminen oli ollut oma valintani, ei pakon edessä tehty päätös. Niin liittolaiset kuin epäilijätkin olivat yrittäneet kääntää päätäni. Olin silti tiennyt, että ainoa polku sovutukseen oli velvollisuuteni hyväksyminen.

Nyt minulla oli tehtävä suoritettavana.

Kun olin selvinnyt elpymisvaiheen huterasta olostä, kapusin säiliöstä ja leijailin ohjaamoon pilotinpenkkien ja himmeinä

hehkuvien instrumenttien ääreen. Vaikka alukseen olisi helposti mahtunut suurempi miehistö, olin yksin. Asetuin keskimmaiselle penkille ja säädin näytöt normaaliin kirkkauteen samalla kun pidin ikkunat suljettuina. Kun olin selvittänyt, että alus oli hyvässä kunnossa – insinöörit olivat onnistuneet hyvin pitämään sen avaruuslentokykyisenä – avasin yhteyslaitteet toivoen löytäväni päivityksiä tulokkaan statuksesta. Minulle olisi sopinut oikein hyvin, jos olisin saanut selville, että kyseessä oli väärä hälytys, jokin datan kangastus, tai että miehistö olisi muuttanut jostain syystä mieltään, kääntynyt takaisin tähtienväliseen avaruuteen ja jättänyt meidät rauhaan.

Ei toivoakaan: se oli yhä näkyvissä, lensi yhä suoraan kohti Michaelmasia ja Sun Hollowia.

Hienosäädin asemiani käyttäen kylmäkaasuohjausraketteja, jotta minimoisin todennäköisyyden tulla huomatuksi. Alukseni ja tulijoiden välillä oli edelleen kolmenkymmenen miljoonan kilometrin matka, mutta se ei ollut juuri mitään suhteutettuna aurinkokunnan kokoon. Vauhti toisiimme nähden oli hieman alle neljätuhatta kilometriä sekunnissa: kahden tunnin kuluttua olisimme samassa avaruuden pisteessä.

Siirryin taaksepäin asekkamion kohdalle, avasin ilmatiiviin luukun ja tarkastelin ohjusta varmistaakseni, ettei se ollut kärsinyt lähtökiihdytyksen aikana.

Ohjuksia oli vain yksi: kahden metrin pituinen paksu, pyöreäpäinen putki, joka oli kiinnitetty ulos kääntyvään laukaisutelineeseen. Sen käynnistyspaneeli oli sileä pinta ohjuksen rungolla, ja säätimet olivat mustia. Kun kosketin niitä, punaiset valot syttyivät palamaan. Ne välkkyivät käynnistysyklin ajan ja jäivät sitten palamaan tasaisesti ilmaisten valmiustilaa. Kun luukku oli taas kiinni, poistin kammiosta ilman, avasin ulomman luukun ja laskin laukaisutelinettä alaspäin, kunnes se työntyi ulos rungosta.

Palasin ohjaamoon. Ohjuksen tarkastukseen, virittämiseen ja laukaisuvalmiuteen saattamiseen oli kulunut alle kymmenen minuuttia.

Latasin sukkulan pääkonsolin taktiset tiedot ohjukseen antaen

sille ajantasaisen mallin lähestyvän kohteen sijainnista ja vauhdista. Tarkistin viestit kahteen kertaan siltä varalta, että olisin saanut viestin hyökkäyksen peruuttamisesta.

Uusia viestejä ei ollut.

Niinpä odotin, kunnes suhteellinen välimatkamme oli kutistunut vain kahteen miljoonaan kilometriin, ja lähetin ohjuksen matkaan. Laukaisutelineen kiinnikkeet irtosivat, ja ase viuhui tiehensä ilman fanfaareja, kiihdyttäen vauhtiaan taittaakseen matkansa. Odotin tulokkaalta reaktiota, jonkinlaista äkkinäistä väistöliikettä, mutta sen lähestymisessä ei erottunut mitään muutosta. Se ei yllättänyt minua: jos tulija olisi pystynyt havaitsemaan ohjuksen, saman laitteiston olisi pitänyt paljastaa minun alukseni jo kauan sitten.

Konsolin mukaan ohjus säilytti lukituksensa tulijaan. Se liukuisi kuin tikari ajomoottorien suihkujen väliin ja räjäyttäisi itsensä mikrosekuntia ennen törmäystä. Kaukaa tarkasteltuna materian ja antimaterian törmäämisen aiheuttama leimahdus näyttäisi aivan samalta kuin yhtyneiden moottorien virhetoiminto: juuri sellainen virhetoiminto, joka hetkeä myöhemmin johtaisi väistämättä aluksen tuhoutumiseen.

Kun olin nyt käytännössä tehnyt tehtäväni, annoin ajatusteni kääntyä aluksessa oleviin nukkujiin. Minulla ei ollut vielääkään mitään tietoa siitä, kuinka monta heitä oli, tai missä ja milloin he olivat lähteneet matkalleen. Sitä emme saisi koskaan tietää. Mutta halusin ajatella, että he olivat menneet kryoarkkuihinsa ilman pelkoa sydämissään; vailla aavistustakaan siitä uhasta, jonka oli täytynyt paikallistaa heidät ja ajaa heitä sitten takaa tähtitaivaan halki pakottaen heidät tähän epätoivoiseen, viimeiseen piilopaikkaan.

Jonakin päivänä keksisimme tavan surra heitä. Kyse ei ollut siitä, että olisimme olleet luontaisia murhaajia tai että meillä olisi ollut mitään kaunaa tuon aluksen miehistöä ja matkustajia kohtaan. Epäilemättä he olivat vain etsimässä paikkaa, jossa suojautua susilta: hiljaista, syrjäistä turvapaikkaa, huomaamatonta loukkoa. Juuri siksi me olimme valinneet Michaelmasin – valinneet tämän aurinkokokunnan – ja oletettavasti heitä oli ohjannut samanlainen logiikka.

Mutta me olimme jo tehneet sen. Olimme kaivautuneet kätköihin Michaelmasin kuoren alle, ja piileskelykyvystämme todisti se, että olimme selviytyneet vuosikausien ajan. Emme olleet koskaan paljastaneet olinpaikkaamme, eikä meillä ollut mitään aikomusta tehdä sitä jatkossakaan. Sen vuoksi tätä kirkasta, kömpelöä vierasta ei voitu suvaita. Vaikka heillä ei olisi ollut tietoa läsnäolostamme, vaikka he eivät koskaan saisikaan tietää siitä, he saattaisivat silti johdattaa sudet suoraan kynnyksellemme.

Niinpä heidän täytyi kuolla, ja kuoleman täytyi näyttää tapaturmaiselta.

Konsolin valot muuttuivat punaisiksi ja kuului korviasärkevä hälytysääni. Kauhukseni ohjus oli harhautunut kurssiltaan. Pysytn vain tarkkailemaan tilannetta ja lukemaan himmeää telemetrijälkeä: matalalla aallonpituudella kuuluvaa rahinaa, joka oli suunniteltu kuulostamaan osalta Michaelista radiotaajuuksilla kantautuvaa kohinaa. Yksi kylmäkaasuraketin kannatintangon uloimmista nivelkohdista oli jumittunut ja saanut aikaan sen, että ohjus alkoi kääntyä sivuun.

Kirosin huonoa tuuriamme. Mahdollinen ohjausvirhe oli improvisoitujen ohjuksiemme tunnettu riskitekijä – usutimme niitä toimimaan tehtävissä, joita ei ollut otettu niiden suunnittelussa huomioon – mutta olimme tehneet kaiken voitavamme ongelman minimoimiseksi

”Korjaa itsesi”, minä kuiskasin.

Ohjus tärisi rajusti. Kiihtyvyysoimat saattaisivat millä hetkellä hyvänsä riittää ravistelemaan työntöaraketin juuttuneen nivelen ennalleen. Oli yhä mahdollisuus...

Mutta konsolissa välähti uudelleen. Nyt uusi ilmoitus, erilainen varoitusääni.

Osuma nolla.

Osuma nolla.

Osuma nolla.

Matematiikan kanssa ei voinut väitellä. Ohjuksen nytkähtelyt olivat ohjanneet sen liian kauas radaltaan. Jos tulokas ei kääntäisi

omaa kurssiaan hyvää hyvyttään, ei ollut enää mitään keinoa, millä ohjus voisi tavoittaa kohteensa ja tuhota sen.

”Keskeytä tehtävä ja suojaudu”, käskin ohjusta. Sanani oli osoitettu vain konsolille, jolla oli juuri ja juuri tarpeeksi tekoälyä ymmärtääkseen luonnollista kieltä. Se välitti ohjukselle vain sykäyksen ennalta laadittua binäärikoodia.

Ohjus yrittäisi kuluttaa jäljellä olevan polttoaineensa asettumalla vakaalle kiertoradalle, jolta se voitaisiin noutaa takaisin joskus tulevaisuudessa. Osoittautuisipa sellainen operaatio kuinka hankalaksi tahansa, se oli parempi vaihtoehto kuin taistelukärjen menettäminen.

Tiesin nyt, mitä täytyi tehdä. Olin tiennyt alusta lähtien, että se saattaisi olla väistämätöntä, mutta olin työntänyt sen mieleni taka-alalle niin kauan kuin oli ollut toivoa siitä, että ensimmäinen puolustautumiskeinomme riittäisi.

Kun ohjus oli nyt kuitenkin epäonnistunut, jouduin turvautumaan ainoaan jäljellä olevaan keinoomme valoarkin pysäyttämiseksi. Se ei ollut samanlainen täsmäisku ja koituisi Sun Hollowille vielä kalliimmaksi, mikäli mahdollista... ja mikä tärkeintä, minä en saisi sitä tyydytystä, että saisin tietää onnistuneeni.

Vaihtoehtoja ei silti ollut.

”Protokolla kaksi”, kerroin sukkulalle. ”Ei keskeytystä.”

Vahvistus?

”Cydonia”, sanoin käyttäen ennalta laatimaani koodisanaa.

Sukkula hyväksyi komentoni. Sen omat kylmäkaasuraketit alkoivat paukahdella suunnaten aluksen entistä tarkemmin kohti tulokasta. Se yrittäisi seurata samaa aiottua lentorataa kuin ohjus, liukua valoarkin moottorisuihkujen väliin. Vaikeaa ohjukselle; vielä vaikeampaa tukevarakenteiselle sukkulalle. Mutta ainakaan ei enää ollut väliä, vaikka osa tulokkaan moottorien säteilystä tunkeutuisi rungon läpi.

Minulla ei ollut lainkaan aseistusta, joten sukkulani tuhovoima perustui pelkästään sen massaan ja nopeuteen. Ne riittäisivät kyllä.

Olin tyynempi kuin olin odottanut. Nyt ei ollut sijaa epäilyk-

sille tai hermojen pettämiselle. Olin luovuttanut kaiken tarvittavan ohjauksen sukkulalle ja poistanut kaikki mahdollisuudet komentojen peruutuksesta. Voisin riuhtoa ohjaimia, kerjätä sukkulaa säästämään henkeni, mutta aneluillani ei olisi merkitystä.

Minä kuolisin.

Kuollessani tuomitsisin kuolemaan myös tuntemattoman määrän valoarkin matkustajia. Pelastaisin kuitenkin meistä ne viisituhatta, jotka asuivat Sun Hollowissa, mukaan lukien rakastamani naisen sekä tyttären, jonka hän oli tuonut maailmaani. Muistin Nicolan ja Victorinen istumassa kaksistaan pöytämme ääressä, kun Nicola avasi suunsa ja Victorine kuunteli, säilytti tyyneytensä monta urhoollista sekuntia, ennen kuin totuus sai hänet murtumaan. Minä en ollut hänen isänsä, enkä saisi koskaan kokea tyttären rakkautta, mutta uskoin, että minusta oli tullut hänelle rakas.

Terästäydyin ja katselin, kuinka törmäyskello tikitti kohti nollaa. Valkoinen valo leimahti, ja typerän hetken ajan kuvittelin sitä yhteentörmäykseksi. Mutta valkoinen valo ei kadonnut. Se tunkeutui rungon seinämien ja ikkunaluukkujen läpi ennen kuin hiipui pois.

Sukkula tärähti rajusti.

Kellon viisari ohitti nollan ja jatkoi tikittämistään.

En siis ollut kuollut. Mutta *jotakin* oli tapahtunut. Näin puoliksi sokeutuneilla silmilläni, että kaikki sukkulan järjestelmät olivat sammuneet. Tärähdyksiä oli tuntunut vain yksi, mutta tunsin sisimmässäni, että koko alus lensi hallitsemattomasti.

Haukoin henkeä ällistyneenä siitä, että olin yhä olemassa. Järkyttyneenä, sekavana ja enemmän kuin hitusen vihaisena siitä, että mikä tahansa sovitus, jonka olin toivonut saavani kuolemassa, ei enää ollut tavoitettavissa.

Silmäni toipuivat hitaasti valkoisesta leimahduksesta, ja sukkula alkoi vähitellen palauttaa omia valmiuksiaan. Konsolin näytöt avautuivat taas. Vaurioita oli jonkin verran, mutta ei läheskään tarpeeksi, jotta kyse olisi voinut olla minkäänlaisesta törmäyksestä. Jokin oli runnellut runkoa ulkopuolelta, mutta se ei ollut yhteen-törmäys.

Sitten seurasi ryöppy tömähdyksiä: hiljainen joukko nyrkin-iskuja ja kynsien raapaisuja runkoa vasten. Se alkoi ja loppui.

Aloin ymmärtää. Minun ei ollut sittenkään tarvinnut törmätä tulokkaaseen. Valoarkin moottorien kokema räsitus oli viimein vaahtunut veronsa viimeisten sekuntien aikana ennen yhteentörmäystä. Valkoinen leimahdus oli johtunut sen moottorien hajoamisesta, ja se oli tyrmännyt sukkulani tajuttomaksi, mutta ei ollut tuhonnut sitä. Olin lentänyt entisen aluksen jättämän laajenevan rojupilven läpi.

Sukkula oli hämmentyneessä tilassa. Sille oli annettu tehtävä, mutta nyt tuon tehtävän kohdetta ei enää ollut olemassa.

Ei ratkaisua protokolla kahteen.

Ei ratkaisua protokolla kahteen.

Ei ratkaisua protokolla kahteen.

Perutaanko protokolla kaksi?

”Kyllä”, sain soperrettua yhä puoliksi puhekyvyttömänä oman selviytymiseni aiheuttamasta järkytyksestä. ”Kyllä – peru protokolla kaksi. Vahvista peruutus.”

Protokolla kaksi nyt peruutettu. Odotan komentoja.

Komentoja. Ajatus vaikutti naurettavalta. Kuinka minun pitäisi nyt keksiä uusia komentoja? Vain hetkeä aikaisemmin olin pyyhkinyt mielestäni tyhjäksi kaiken paitsi oman välittömän kuolemani täydellisen hyväksynnän. Nyt minun odotettiin hapuilevan omaa katkennutta elämänlankaani, löytävän tarkoituksen elämälleni ja jatkavan sitä.

”En... tiedä”, minä sanoin. ”Kunhan... vakautat tilasi. Säilytä kurssi ja... tee arvio siitä, mitä hittoa juuri tapahtui. Ja... kutsu ohjus takaisin, jos sillä on tarpeeksi polttoainetta tavoittaa meidät.”

Seuraavien kolmenkymmenen minuutin ajan jatkoin lentämistä räjähdyskohdan ohitse. Sitten konsolista kuului kilahdus. Se oli pehmeä ääni, kohtelias kuin yskäisy teatterissa.

Sukkula oli havainnut jotakin. Se ei ollut päivitys ohjuksen suunnalta, ei myöskään viesti Sun Hollowista tai miltään Opetuslapsivalvontasatelliitilta. Se oli kuitenkin sähkömagneettinen signaali: toistuva radiopulssi, ja pulssien väliset tauot olivat hyvin lähellä

yhtä sekuntia. Annoin sukkulan kerätä tarpeeksi pulsseja, jotta niistä pystyi tekemään tarkan analyysin upotetun sisällön varalta. Ei mitään: vain tasainen kohoava ja laskeva pulssi, sitten hiljaisuus, sitten uusi samanlainen.

Lentäessämme eteenpäin sukkula kykeni kolmiomittaamaan pulssin. Se oli liikkumassa pois päin pisteestä, jossa tulokas oli räjähtänyt, mutta sen vauhti oli paljon lähempänä omaani, eikä eroa ollut kuin muutamia satoja kilometrejä sekunnissa. Jos se olisi liikkunut osana laajenevaa rojukenttää, sen olisi pitänyt tähän mennessä olla minusta jo kymmenien miljoonien kilometrien päässä, mutta se ei ollut edes kahta miljoonaa kilometriä perässäni.

Jokin oli selviytynyt räjähdyksestä tai laukaistu aluksesta juuri ennen tapahtumaa. Jokin, mikä lähetti nyt juuri sen kaltaista signatuuria, jollaista Sun Hollow oli välttänyt parhaansa mukaan käyttämästä kolmenkymmenen vuoden ajan: selkeää, toistuvaa ja kiistämätöntä viittausta toimivaan ihmisen teknologiaan. Räjähdys oli saattanut kiinnittää susien huomion, tai sitten ei, mutta järjestelmällistä hätäsignaalia ne eivät voisi jättää huomiotta.

Ellei signaali sitten hiljenisi. Hyvin nopeasti.

Ohjus tuli takaisin, liukui esiin pimeydestä ja kiinnittyi sitten takaisin telineeseensä.

Siirsin sen takaisin aseammioon ja ryhdyin täyttämään sen polttoainetankkia aluksen omista varastoista. Se oli hidasta työtä, mutta myös ainoa vaihtoehto. Käytin herkkää, mutta huolella harjoiteltua menetelmää poistaakseni antimateriaalitelukärjen ohjuksen kärjestä. Magneettikotelo – ja sen lataamis- ja laukaisujärjestelmät – oli nyrkin kokoinen pala steriiliä metallia, puhdas ja kiiltävä kuin keinosydän. Se oli aivan liian arvokas haaskattavaksi kohteeseen, jonka uskoin varmasti pystyväni tuhoamaan pelkäämään aseistamattoman ohjuksen liike-energialla.

Kun työ oli tehty ja muuttuneen kohteen tiedot ohjelmoitu ohjukseen, lähetin aseensa takaisin avaruuteen.

Ja odotin.

Suunnitelmani oli varsin suoraviivainen: olin jo käynnistänyt

kurssinmuutoksen, joka lopulta veisi minut takaisin Sun Hollowiin. Näin kaukana ekliptikan tasosta minulla ei ollut läheskään yhtä paljon näkösuojaa kuin lähtiessäni matkaan. Minun täytyisi käyttää ohjausrakettsuihkuja säästeliäästi, näennäisen sattumanvaraisin väliajoin, kätkeytyinä mahdollisimman hyvin Michaelin omien säteilymuutosten sekaan.

Kun ohjus olisi tehnyt tehtävänsä, lentoratatani toisi minut tarpeeksi lähelle, jotta voisin tutkia kaikkia mahdollisia johtolankoja lähettimen lähteestä. Sysäsin syrjään ajatukset siitä, mihin löytämäni roju saattaisi viitata.

Ohjus oli kolmenkymmenen minuutin matkan päässä kohteestaan, kun kuulin äänen.

Puhuja oli nainen, joka puhui kanasiasaa: kieltä, jota suurin osa Sun Hollowin asukkaista käytti.

”Pyydän apua. Jonkun täytyy pystyä kuulemaan tämä. Pyydän... auttakaa minua.”

Konsoli vahvisti, että ääni oli peräisin samasta paikasta kuin hätäsignaali. Signaali oli vaimea, mutta aivan yhtä ongelmallinen.

”Lakkaa puhumasta”, pyysin aivan kuin hän olisi pystynyt kuulemaan minut. ”Kuolet joka tapauksessa, joten älä mutkista asioita.”

Ääni jatkoi. ”En tiedä, missä olen, tai milloin. Mutta jotakin on tapahtunut, ja olen oman onneni nojassa. Luulen, että alus... että alukselle tapahtui jotain pahaa. Jos kuulette minua ja olette lähellä, tarvitsen apuanne. Minua palelee... yhä enemmän. Tulkaa auttamaan.”

Äänessä oli jotain aavemaista: ohutta ja tuonpuoleista, aivan kuin ihmisen kurkunpää ei olisi tuottanut sitä.

”Oletko susi?” kuiskasin hytin tyhjyyteen. ”Oletko ansa, joka on suunniteltu houkuttelemaan minut vastaamaan?”

”Minua palelee niin kovin. En usko, että tämä on normaalia. En pysty liikkumaan... en tunne mitään kaulasta alaspäin. En ole edes varma, puhunko oikeasti. Pystyn kuulemaan itseni... mutta kuulostan jotenkin väärältä. Kuulostan siltä kuin olisin oman itseni haamu.”

”Koska olet kuollut”, minä sanoin.

Käskin konsolin avata kaksisuuntaisen kanavan samalle taajuudelle.

”Lakkaa puhumasta”, sanoin hänelle uudelleen. ”Lakkaa puhumasta ja keksi keino sammuttaa hätäsignaalisi.”

Kaksitoista sekuntia hiljaisuutta. Sitten vastaus:

”Kuka olet? Pystytkö auttamaan minua?”

”On samantekevää, kuka minä olen. Sinä pidät kovaa meteliä, ja sen täytyy loppua.” Minäkin metelöin nyt, mutta ainakin sukkula lähetti viestiäni kapeana säteenä vain hänen suuntaansa, mikä minimoi mahdollisuudet sen kuulumisesta laajemmalla alueella tai siepatuksi tulemisesta. ”Jos et pysty...” Mutta sana ”jos” ei merkinnyt mitään. Tappaisin hänet, tapahtuisipa mitä tahansa. ”Kunhan sammutat hätäsignaalin. Olet varmaankin yhä kryounessa, mutta tietoisuuttasi on herätelty minimitasolle. Sinun pitäisi silti pystyä puhuttelemaan arkun komentorakennetta. Keksi keino, jolla saat sen lopettamaan signaalin lähettämisen ja lakkaa lähettämästä ääniviestejäsi.”

Taas sama hiljaisuus: viive johtui välimatkastamme. Se venyi niin pitkäksi, että arvelin hänen ehkä totelleen varoitustani.

Sitten hän sanoi: ”Minua pelottaa. En muista, mitä tapahtui. Oli alus, ja sitten tämä. En edes–”

”Lopeta.”

”–muista, kuka olen.”

”Kuuntele minua tarkasti. Tämä paikka ei ole turvallinen. Minun velvollisuuteni on suojella väkeäni, ja sinä olet heille uhka.”

”Missä minä olen?”

”Ajelehdit avaruudessa kaukana kaikesta, missä olisit ikinä halunnut olla. Sammuta nyt signaalisi.”

”Minua palelee kamalasti.”

Kaksikymmentä sekuntia myöhemmin signaali katkesi. Joko se oli hiljentänyt itsensä tai hän oli päässyt käsiksi komentorakenteseen. Soin itselleni pienen helpotuksen huokauksen. Oli mahdoton tietää, paljonko vahinkoa oli tapahtunut. Olin joka tapauksessa hyvilläni siitä, että toistuva ääni oli kadonnut konsolilta. Olin myös iloinen siitä, etten joutuisi haaskaamaan ohjustamme.

”Luulen, että se lakkasi nyt.”

”Hyvä”, sanoin puoliääneen. ”Nyt–”

”Auta minua.”

Laskin uuden kurssin, kutsuin ohjusta ja käskin sen asettua taas odottamaan kiortoradalle. Sattuisimme kyllä samalle avaruuden alueelle, mutta aivan eri ajankohtina ja nopeuksilla: ei ollut toivoakaan saada sitä takaisin tällä kertaa. Mutta ohjus oli ilman taistelukärkeäkään säilyttämisen arvoinen.

Naisen luokse pääseminen veisi kolme viikkoa. Ryömin takaisin unisäiliöön, kiinnitin katetrit ja monitorit takaisin paikoilleen ja säädin säiliön elvyttämään minut, kun aikaa kontaktiin ajelehtivan kappaleen kanssa olisi kaksi tuntia.

Hänen arkkunsa leijui yksinään, kauan sitten loitonneena muusta rojupilvestä. Se pyöri hitaasti ympäri ja näin sen joka puolelta. Se oli pyöristetty suorakulmainen laatikko, jonka toisesta päästä tursusi ryteikkö putkia ja johtoja. Kryoarkku, mutta mallia en tunnistanut välittömästi. Päättelen arkun jalkopään kärsimistä vaurioista se oli varmaankin repeytynyt irti jonkinlaisesta kehdosta tai telineestä, joka oli mahdollisesti pitänyt huolta jostain toiminnosta, mihin arkku itse ei pystynyt. Miten pitkään arkku olisi kyennyt pitämään hänet hengissä ilman noiden katkaistujen juurien kuljettamia ravinteita? Arvelin, että hyvällä onnella hän oli selvinnyt muutamia vuorokausia – turha puhuakaan niistä viikoista, jotka minulta oli kestänyt päästä hänen luokseen.

Hiivin lähemmäksi. Käytin vain sukkulan passiivisia sensoreita ja luotin siihen, että hajavaloa oli tarpeeksi. Mielessäni oli kaiken aikaa se mahdollisuus, että tämä saattaisi edelleen olla jonkinlainen susien laatima loukku: ovela jäljitelmä, suunniteltu houkuttelemaan minut luokseen. Mutta mitä lähemmäksi pääsin, sitä epätodennäköisemmältä se alkoi vaikuttaa. Kaikki oli liian todellista, liian vakuuttavaa. Kapselissa oli palamisjälkiä, lommoja ja viiltoja, arpista ja kuplinutta pintaa kohdissa, jossa kuoren oli täytynyt altistua valtavalle kuumuudelle. Ehjänä säilyneessä päässä

arkkua oli suorakulmainen ikkuna suurin piirtein kohdassa, jossa matkustajan kasvot luultavasti olisivat olleet. Ikkunan päällä oli ristikkäisiä metallitankoja suojelemassa allaan olevaa lasia. Arkun rakenne näytti tukevalta, vanhanaikaiselta.

Kapselin pyörimisliike jatkui. Ikkunalasin toisella puolella leijaili – oliko siellä jotain?

Tyynet, nukkuvat kasvot, kylpemässä Michaelin ruosteenpunaisessa kajossa, vain silmänräpäyksen ajan.

Ohjasin sukkulan vain muutaman metrin päähän arkusta. Metrejä tai kilometrejä: jos se oli pommi, olin jo aivan liian lähellä. Avasin aseammion ja laskin sitten telineen, käytin pih-tejä tarttuakseni arkkuun ja pysäyttääkseni sen pyörimisen. Se oli kömpelöä puuhaa, mutta kun olin hapuillut arkkua, saanut siitä otteen, päästänyt sen vahingossa irti ja ajanut sitä uudestaan takaa kahdenkymmenen minuutin ajan, sain sen lopulta kesytettyä tarpeeksi vetääkseni sen sisään sukkulaan. Oli hyvä, että ohjusta ei ollut: muutoin kammiossa ei olisi ollut tarpeeksi tilaa. Onneksi ohjus ja arkku eivät poikenneet toisistaan kovin paljoa muodoltaan eivätkä kooltaan.

Suljin kammion, paineistin sen ja avasin sisemmän oven. Arkku lepäsi minua lähimpänä olevan ikkunan edessä selin kammioon. Äkillinen siirtymä ilmakehään oli kuorruttanut metalliristikon alla olevan lasin huurteella kätkien minkä tahansa, minkä olin kuvitellut nähneeni sen takana.

Olin ehtinyt valmistautua, ja kuulokkeet olivat jo korvillani. Kiinnitin magneettisondin arkun kuoreen ja käänsin sitten mikrofonin suuni eteen.

”Kuuletko minut?” kysyin empivästi. ”Nimeni on Miguel de Ruyter. Olen sama mies, joka puhui sinulle kolme viikkoa sitten. Olen siirtänyt sinut alukseeni. Olen kiinnittänyt radiolähettimen arkkusi pintaan käyttäen samaa taajuutta, jolla puhuimme ensi kertaa. Vastaa, jos kuulet minua.”

Arkusta ei kuulunut vastausta, mutta en sitä odottanutkaan. Toimin rutiininomaisesti, enimmäkseen jo hyväksyen sen, että

matkustaja oli jo kuollut, mikä oli vain yksi tapa sanoa, ettei hänen turvallinen elvyttämisensä ollut enää mahdollista. Kuolemalla oli monia muotoja. Kaikki kuolivat kryounen syvimmissä vaiheessa: ei ajatuksia, ei soluprosesseja. Heidät voitiin silti palauttaa henkiin – jos arkku toimi kuten sen oli määrä toimia. Mutta jos jokin monista jutuista petti, vaurioiden aalto saattoi hyökätä solujen kimppuun, repiä ne hajalle sisältäpäin, katkoa niiden väliset yhteydet. Aivoissa nuo yhteydet ylläpitivät kaikkea sitä, mikä oli meille sisimmässämme kaikkein tärkeintä. Lämmin ruumis, jonka päässä oli harmaata hajonneiden neuraaliyhteyksien sosetta, ei ollut lainkaan kylmää ruumista kummempi.

Toisin sanoen parempina aikoina oli aina ollut toivoa. Sun Hollowissa jopa hampaan poistaminen tai murtuneen luun lastoittaminen oli haastavaa. Vaurioituneen mielen korjaaminen oli meidän keinovarojemme tuolla puolen.

”Lepää”, sanoin kuin sillä olisi ollut merkitystä. ”Olet nyt turvassa, ja vien sinut takaisin meidän maailmaamme.”

Jätin magneettiliittimen paikoilleen ja radioyhteyden auki.

Menin sukkulan etuosaan ja aloin valmistella kotimatkan loppuvaihetta. Muutama rakettien sykäys, pari kurssinkorjausta, hieman ruokaa vatsaani, ja voisin ryömiä taas takaisin unisäiliöön. Joku muu saisi huolehtia siitä, mitä tehdä tuomani makaaberin saaliin suhteen.

”Puhu minulle.”

Hänen äänensä kuului konsolista magneettiliittimen välityksellä. Kiiruhdin takaisin aseammion luokse, nappasin hansikkaan ja pyyhin sillä ritiläikkunasta niin paljon kuuraa kuin pystyin.

”Olen tässä”, sanoin mikrofoniin. ”Oletko... kunnossa? Muis-tatko mitään viimeisistä kolmesta viikosta?”

”Missä minä olen?”

Hänen äänensä kuulosti edelleen etäiseltä eikä aivan todelliselta. Siinä oli jotain liian puhdasta, liian kristallinkirkasta, kuin ääni, jonka voi saada aikaan sivelemällä viinilasin reunaa kostealla sormella.

”Olet aluksessa. Minä pelastin sinut.”

”Pelastit minut?”

Tiirailin lähempää nähdäkseni ikkunan takana olevat kasvot paremmin. Lasin sisäpinnalla oli kuitenkin yhä liian paljon huu-rua. Hän leijaili sen alla kuin tummasilmäinen kuu, joka kurkisteli cirruspilvien verhon raoista.

”Jotakin tapahtui. Olit aluksessa – paljon suuremmassa kuin tämä. Sattui onnettomuus... aluksesi räjähti, kun se oli tulossa meidän aurinkokuntaamme.”

”Onnettomuus?”

”Moottorit pettivät. Näyttää siltä, että sinä sinkouduit ava-ruuteen. Vastaanotin signaalin sinun arkustasi. Sinun, mutta en kenenkään muun.”

”Oli muitakin”, hän sanoi etäisesti, aivan kuin muiston puolikas olisi juuri kohonnut pintaan. ”Sinun on pakko etsiä heidät. En voi olla ainoa.”

”En usko, että oli ketään muita. Vaikka olisi ollutkin... Pelkään, että meillä ei ole keinoja etsiä heitä. Sinulla oli lähetin; muilla ei ollut.”

”Haluan päästä ulos täältä. Olen aivan turtana.”

”En pysty auttamaan sinua, ennen kuin pääsemme Sun Hollo-wiin. Kun pääsemme sinne, sinusta pidetään huolta.”

”Mikä on Sun Hollow?”

Siirryin kryoarkun toiseen päähän, jossa oli suurin osa vaurioista ja jossa monet letkut ja johdot olivat leikkautuneet poikki.

”Turvapaikka. Pieni siirtokunta maailmassa nimeltä Michael-mas, joka kiertää aurinkoa nimeltä Michael.”

”En tunne noita nimiä.”

”Ei ole syytä, miksi sinun pitäisi tuntea ne.” Tutkin katkenneita liitoksia lämpöhansikkaat käsissäni yrittäen tunnistaa tuttuja teknologioita ja funktioita. ”Saanko kysyä... muistatko mitään itsestäsi?”

”Oli alus. Meitä oltiin siirtämässä siihen. Sitten meitä tultiin nukuttamaan ja sanottiin, että herätessämme olisimme jossain muualla. Minun nimeni on...” Mutta hän hiljeni, ei kyennyt anta-

maan vastausta, jonka oli varmaankin olettanut palaavan mieleensä helposti. ”Minä en... en muista.”

”Se palaa mieleesi vielä”, sanoin sormeillessani kahta paksua johtoa, joiden ydin oli metallia viitaten siihen, että ne olisivat virtajohtoja. ”Jos sanoisin sinulle sanan ’susi’... merkitsisikö se sinulle yhtään mitään?”

”Zawinul’s Landingin yläpuolisilla kukkuloilla oli susia. Ne olivat tulleet ensimmäisten alusten mukana. Minulla oli tapana kuunnella niitä, kun kuut olivat taivaalla.”

”Nämä ovat eri susia. On silti hyvä, että muistat jotakin kotipaikastasi. Siis Zawinul’s Landing”, sanoin hitaasti, pohtivasti. ”Se taitaa olla Havenissa – eräässä demarkistien ensimmäisistä siirtokunnista. Muistatko, milloin lähdit sieltä?”

”En tarkasti. Minkä sanoitkaan nimeksesi?”

Tutkin erästä kaapelia. Sen pinta oli liukas, ankeriasmainen, ja tuntui kuin se olisi halunnut kiertyä sormieni ympärille.

”Miguel de Ruyter.”

”Oletko lentäjä?”

”En.” Hymyilin ajatukselle. ”Olen hallintovirkamies.”

”Tärkeäkin?”

Siirryin pois aseammiossa olevalta arkulta ja kiskoin auki sukkulan seinässä olevan huoltoluukun. Ampiaisraitaisen paneelin takana oli vyyhti virtajohtoja ja sensorikaapeleita. Kuten kaikessa sukkulassa olevassa, myös niissä erottui merkkejä moneen kertaan tehdyistä korjauksista ja muokkauksista.

”Kohtalaisen korkealla ravintoketjussa.”

”Miksi siis sinut lähetettiin tänne?”

”Päätin itse lähteä.”

Olin tuonut mukanani aseammioon työkalupakin. Avasin sen ja pengoin tavaroita, joita tarvitsisin saadakseni aikaan jonkinlaisen improvisoidun liitoksen aluksen ja arkun välille. Totesin, että se olisi mahdollista, joskaan ratkaisu ei olisi erityisen elegantti.

”Ovatko he kaikki todella kuolleet, Miguel de Ruyter?”

”Uskon niin.”

”Onko huono juttu, jos se ei tunnu minusta miltään?”

Käännyin katsomaan arkkua. Hänen kysymyksensä vaivasi minua, mutta yritin keksiä tavan kiertää se.

”Sanoisin, että se on täysin inhimillistä. Et olisi välttämättä tuntenut ketään aluksessa olleista ihmisistä. Kun *Salmacis* kuljetti meitä tänne, monet meistä matkustivat yksin ilman mitään kontaktia toisiin matkustajiin. Aloimme tutustua toisiimme vasta perustaessamme siirtokunnan.”

”Entä nyt?”

”Meistä on tullut yhteisö. Viidentuhannen ihmisen perhekunta. Meillä on erimielisyyksiä, kuten missä tahansa perheessä; joskus hyvin vakavia erimielisyyksiä. Mutta meitä sitoo toisiimme solidaarisuus. Yhteisymmärrys, tunne omasta hauraudestamme. Sitä voisi kutsua rakkaudeksi. Meidän täytyy pitää toisistamme huolta, jos haluamme kaikki selviytyä hengissä. Olemme haavoittuvaisia ilman läheistemme kiintymystä ja tukea. Kunhan kukin meistä kantaa kortensa kekoon, olemme yhdessä tarpeeksi vahvoja odottamaan, kunnes sudet poistuvat. Olemme tehneet niin jo kolmekymmentä vuotta ja voittaneet kaikki vastoinkäymiset.”

”Miguel de Ruyter, olet varmaankin kunnon mies, koska jätit väkesi ja tulit tänne pelastamaan minua.”

”Nyt ajattelet väärin.”

”Vaaransit henkesi, jätit rakkaasi pelastaaksesi yhden matkustajan, jota et edes tuntenut.”

Olin iloinen siitä, ettei hän voinut nähdä kireää ilmettäni.
”Minulla oli työ tehtävänä.”